

Dinde Her Bid'at Dalalettir

كل بدعة في الدين ضلالة باللغة التركية

Abd Ar-Rahman b. Abd Al-Kerim Eş-Şeyha

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشيخة

Türkçeye çeviren:

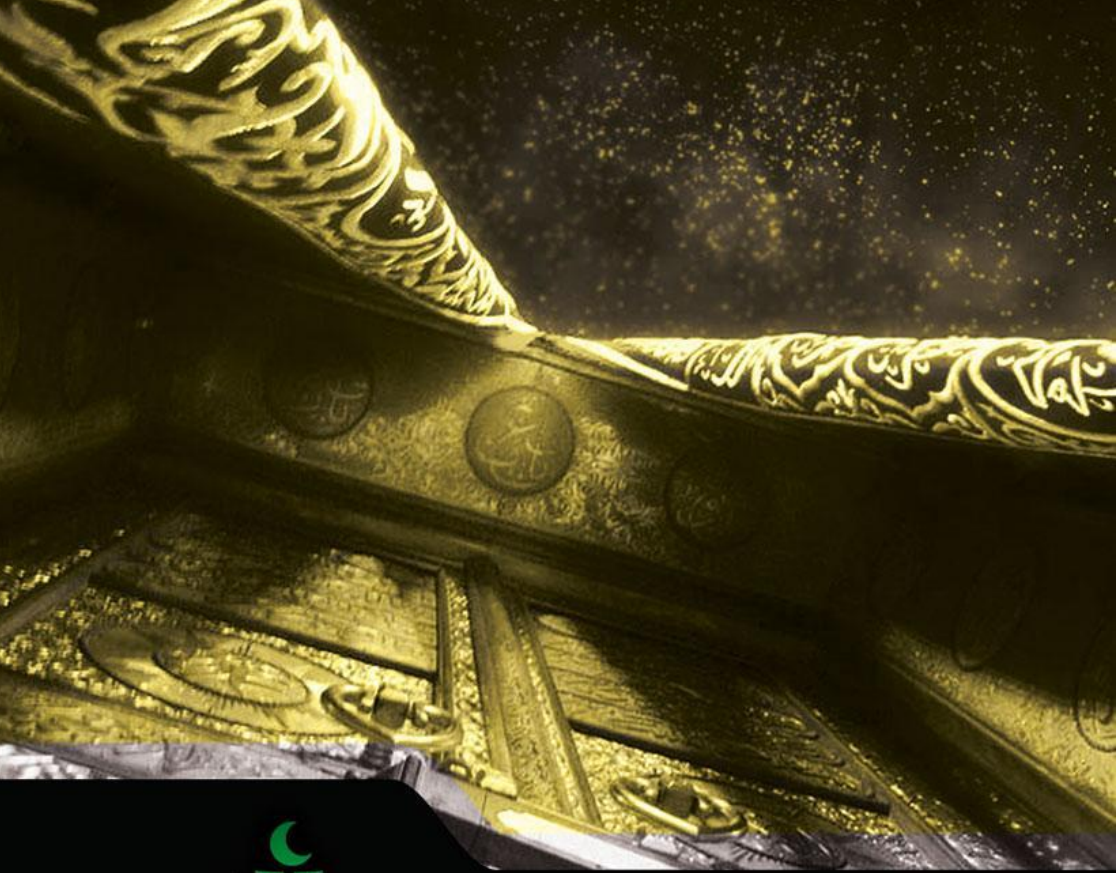
European Islamic Research Center (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Yusuf Berhudar & Birsal Üstün

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

Dinde Her Bid'at Dalalettir

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Allah'a hamdederek, ondan yardım diler, hidayetini dileriz. Nefislerimizin kötülüklerinden, kötü eylemlerimizden Allah'a sığınırız. Onun doğru yola erdirdiğini kimse saptıramaz, saptırdığı kimseyi ise kimse doğru yola erditemez. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve onun bir ortağı yoktur ve ben yine şahadet ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir- kıyamet gününe kadar pek çok salat ve selam onun, ashabının ve ailesinin üzerine olsun-. **İmdi;**

Mukaddime:

Din konusundaki işler kabul edilmesi [ve onlara uyulması] ve itiraz edilmemesi gereken şeylerdendir ki (bu hüküm) Allah'ın şu sözünden (hareketle elde edilir): “Elçinin size emrettiği şeyleri alın-kabul edin ve size yasakladığı şeylerden ise kaçının. Allah'tan korkun zira onun azabı şiddetlidir.”¹

Aynı şekilde onlara uyulması gerekir ve içtihat edilemeyecek konularda da içtihadı gidilmemesi gerekir ki (bu hüküm) Allah'ın şu sözünden (hareketle) elde edilir: “Eğer Allah'ı seviyorsanız bana itaat edin ki Allah da sizi sevsin ve

---

¹ Haşr Suresi, 7. ayet

günahlarınızı bağışlasın. Zira o çok merhametli ve günahları bağışlayandır.”²

Ayrıca dinden olmayan şeylerin dine dahil edilmemesi, dine nispet edilmemesi gerekir. Zira bu bozukluğa yol açar, rabbani-doğru olan yöntemden ciddi manada uzaklaştıracak farklı farklı yolların oluşmasına sebebiyet verir. Ki bu rabbani-doğru yolu Allah tasvir eder ve ona uymayanı cehennem azabı ile korkutur. Allah Rasülü der ki: “Bu işimizde [dinimizde] daha önceden olmayan yeni bir şey ortaya koyan kimse reddedilir. [Yani reddedilir ve söylediği şey kabul edilmez.]”³ İttifak edilen hadislerdendir.

Öyleleri vardır ki kendilerini İslam’a nispet etmekle beraber ibadet konularında öyle şeyler yaparlar ki bunlar İslam’ın cömert öğretilerinden aktarılanlara ters düşen eylemlerdir ya da kendilerinin uydurdukları ve fakat dinde bir kaynağı bulunmayan eylemler yaparlar. Ki onlar bu eylemleri yaparlarken arzularına uyarak yaparlar, onları bu işlere sevk eden şey ise kötülüğü emreden nefislerinden başka bir şey değildir. İşte bu kimseleri Allah şu sözüyle kınar: “Kendi arzularını ilahı edinen kimseyi gördün mü? Sen şimdi ona vekil mi olacaksın?”⁴

Dindeki bu farklı ve bidat olan görüşler eğer zararı yalnızca kişinin kendisine ise ve başkasına zarar vermiyorsa - onun görüşünü kabul etmemekle beraber-iş kolaydır. Ancak söz konusu görüşler yahut eylemler bunlardan etkilenen ya da hoş

---

² Ali İmran Suresi, 31. ayet

³ Sahih-i Buhari, c. 2, s. 959, hadis no.2550

⁴ Furkan Suresi, 43. ayet

gören sıradan Müslümanlar üzerinde etki oluştuyorsa bu bidatler din için uzun vadede yıkım demektir. Aynı şekilde bunlar Müslüman olmayanların nazarında da kabul görmez. Zira onlar kendilerini İslam'a nispet eden kimselerin yaptığı özellikle ibadet türünde akliselime ve tevhidin hakikati ile bozulmamış fitrata ters düşen şeyler gördüklerinde İslam'dan nefret ederler, İslam'ın diğer bazı şeriatler gibi hurafelere, akıl dışı şeylere dayanan bir din olduğunu düşünürler. Bu eylemler ve onları yapanlar üç kısımda değerlendirilir:

Birinci Kısım: Onların bu tarz eylemleri ya din hakkındaki bilgisizliklerinden kaynaklanır. İslam onları bağışlamaz, zira cehaletin ilacı soru sormaktır ve ameller arzulara, nefsin yönlendirdiği şeylere uygun değildir. Allah der ki: “Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorun.”⁵

Bu yaptıkları kör taklidin ve kendilerinden öncekilere uymalarının neticesidir. Böyle kimselerin fiilleri yerilmiştir. Allah bu kimseler gibi olanlar hakkında der ki: “Onlara Allah'ın vahyettiğine uyun denildiğinde derler ki hayır biz babalarımızın yaptıklarına uyacağız. Peki ya şeytan bu yolla onları cehennem azabına çağırıyorsa?”⁶

Bu grup kimselerin Allah'ın şeriatında belirlediğinden farklı biçimde yapmış oldukları ibadetler dalalet üzeredir ve çokça yapılmasının hiçbir faydası yoktur. Ki Efendimiz'in sahih sünnetine dayanan az bir ibadet onun sünnetine dayanmayan

---

⁵ Enbiya Suresi, 7. ayet

⁶ Lokman Suresi, 21. ayet

fazla ibadetten onu yapandan ötürü (Efendimiz sav.) daha hayırlı ve daha kalıcıdır.

İkinci Kısım: Dünyevi arzulara saplanmış, maddi çıkarlarını gözeten ve bunu yaparken de insanların din konusundaki bilgisizliklerinden faydalanan kimselerdir. Bu kimseler yaptıklarını kendilerine tabi olanların sayısını arttırmak, hedeflerini gerçekleştirmek, arzularını toplumsal merkezlerden elde etmek ve maddi çıkarlar elde etmek için yaparlar. Bu grup dinden en uzak olan kimselerdir ve onlardan bazıları kendilerini Müslüman olarak adlandırır ki İslam onlardan beridir. Bu grup İslam'da olmayan ancak bidatleri yoluyla güzelliği kendisine karışmış olan bir elbiseyi giymişlerdir.

Üçüncü Kısım: İslam'ın sınırlarından dışarı çıkan kimselerdir. Onlar bidatlerini İslam'a karıştırmamanın [yaymak yoluyla] ve yaymanın çeşitli yollarını ararlar. Ki onlar bunu İslam ümmetini bölmek için yaparlar ve İslam dininde bidat çıkaran kimseler tarafından maddi-manevi ciddi destek alırlar. Bunun sebebi bidatlerin yayılıp neticede rabbani yöntemden farklılık arz eden grupların ortaya çıkmasıdır. Ki bu gruplar İslam'ın sahih olan itikadından ve bozulmamış yolundan uzaklaşmışlardır, sonunda karakterlerinin çok sayıda oluşu ve farklılıklarının neticesi olarak birbirleri ile çatışır. Böylelikle İslam düşmanlarının umdukları bir şey olan Müslümanların sahih itikatlarını ve dinlerini terk etmeleri alçakça bir teklif ve az bir zararla neticenin gerçekleşmesi sağlanmış olur.

Dindeki bidatler şeytanın işi, vesvesesi ve hilesidir. Ki bunlar şeytanın kendileri yoluyla insanların dinine bir şeyler karıştırdığı ve bütünüyle ondan uzaklaştırdığı eylemleridir.

İbn Abbas (Allah ondan razı olsun) Allah'ın şu sözü hakkında: “İlahlarınızı bırakmayınız. Hele Vedd, Suva, Yeğus, Yeuk ve Nesr putlarından asla vazgeçmeyiniz.”⁷ der ki: “Bu isimler Nuh(a.s.)’ın kavminden salih kimselerdi. Onlar vefat ettiklerinde şeytan Nuh’un kavmine dedi ki oturdukları yerlere onların anıtlarını dikin ve bu anıtları onların adıyla adlandırın. Onlar da bunu yaptılar. Sonrasında bu nesil de vefat edince çok geçmeden bu bilgi kayboldu ve bu anıtlara tapılmaya başlandı.”⁸

Ensab kelimesi *nasb* kelimesinin çoğuludur ki taş ya da bir kişinin anısını ebedileştirmek için dikilen bir anıt-puttur. İbn Kayyim –Allah ona rahmet etsin- şeytanın insanı kandırmak için yaklaşmasının derecelerinden söz ederken der ki⁹: “Şeytan ademoğluna insanın yedi akibeti konusunda –ki şeytan için bunlardan bir kısmı diğerlerine nazaran daha zordur- karşı zafer kazanmak ister ve o akıbetlerden kötü olanlardan aşağı kalmaz (bu neticelerden yalnızca kötü olanların olmasını sağlar) ancak güç yetiremezse o başka. Bu akıbetler şunlardır:

1- Allah’ı, dinini, onunla karşılaşmayı (ahireti), kemal sıfatlarını ve peygamberlerinin onun hakkında bildirdiklerini inkar akibeti. Eğer başarılı olursa düşmanlık ateşi söner ve rahatlar. Eğer insan bu akıbetten kurtulursa şeytan bir alt düzeydeki akıbeti arzular.

---

⁷ Nuh Suresi, 23. ayet

⁸ Sahih-i Buhari, c.4, syf.1873, hds. no. 4636

⁹ Medaricu’s-salikin syf. 254-256

2- Bidat; ya Allah'ın elçileri ve kitapları ile gönderdiği hakikatlerin hilafına bir inanca sahip olmakla ya da Allah'ın izin vermediği dinde sonradan ortaya çıkan şekillerle ibadet etme ki Allah bunların hiçbirisini kabul etmez. Şeytanın bu akıbet konusunda zafer kazanması şeytan için iyi bir sonuçtur. Çünkü bu din ile çelişir ve Allah'ın elçileri ile gönderdiği şeylerin ortadan kaldırılmasıdır. Bunu yapan kimse tövbe etmez ve o eyleminden vazgeçmez aksine insanları ona çağırır. Aynı şekilde Allah hakkında bilgi içermeyen sözler dile getirmesinden dolayı onun bu durumu sünnete karşı açık bir düşmanlıktır. Zira bidatler kendilerini yapan kimse dinden çıkıncaya kadar bir macunun tel tel dökülmesi-çözülmesi gibi küçükten büyüğe doğru ilerler. Dolayısıyla bidatlerin zararları ancak akıl sahibi kimselerde bulunmaz. Eğer kişi bu akıbetten sünnetin nuru ve tabiinden, sahabeden seçkinlerin yoluna uymanın hakikatiyle ondan kurtulursa –ki bunu yaparken ihsan (Allah'ın sürekli olarak kendisini gördüğü bilinci) ile yapmalı- şeytan bir alt düzeydeki akıbeti arzular.

3- Büyük günahlar; eğer şeytan bu konuda başarılı olursa insana bu eylemleri güzel gösterir. Belki de insanlar helak oluncaya kadar onlara şu sözü işitir: “Şirk inancına sahip olduğunda iyilik nasıl fayda vermiyorsa tevhit inancına sahip olduğunda günahın bir zararı yoktur.” Eğer insan bundan da kurtulursa şeytan bir alt düzeyini arzular.

4- Küçük günahlar; insanın yaptığı şey şeytanın şu sözüyle ona basit gelmeye devam eder: “Senin aleyhine bir şey yok (yani şeytan ona der ki bu yaptığında senin aleyhine olan bir şey yok). Büyük günah işlemişsen küçüğünü de işlemişsindir, bilmez misin ki onlar ve yaptığın iyilikler sayesinde büyük

günahlar silinir?” Kişi yaptığı şeyi basit görmeye devam eder ta ki küçük günahlarda ısrar eder ve en sonunda büyük günah işleyen biri haline gelir. Korkan ve pişman olan adamın durumu ondan daha iyidir. Çünkü günahta ısrar günahın kendisinden daha çirkin bir şeydir. Tövbe ve istiğfar edilirse büyük günah büyük günah sayılmaz, ısrarla yapılan küçük günah ise küçük sayılmaz. Efendimiz der ki: “Önemsemediğiniz günahlar konusunda sizi uyarıyorum. Ki bu konuda bir topluluk gibi (olun) onlar bir vadinin ortasında konaklamışlardı, uzaktan gelen kişiler için ekmek pişiriyorlardı. Zira küçük görülen günahları bir kişi işlerse bu durum onu helak eder.”¹⁰ Eğer kişi bu akıbetten dikkat ve kendini koruma yoluyla kurtulursa ve tövbeye, istiğfara devam ederse, günahın hemen arkasından bir iyilik yapıp (onu telafi ederse) şeytan bir alt seviyeyi arzular.

5- Mübahlar; bunlar yapan kişinin herhangi bir günaha girmediği fiillerdir. Şeytan onları çokça yapmasını sağlamak yoluyla onu ahiretine hazırlanmasından uzak tutmaya çalışır. Bu daha sonrasında sünnetlerin terkine, sünnetlerin terki ise farzların terkine yol açar. Eğer kişi bu akıbetten çokça itaat etmenin kıymetini bilmek yoluyla kurtulursa şeytan bir alt düzeyi arzular.

6- Bir tür itaat biçimi olmakla beraber kendisinden daha üst düzeyde fiillerin bulunduğu ameller; şeytan kişiye bu amelleri iyi gösterir, onları süsler ve onların içinde fazilet-yücelik ve ciddi bir kazanç varmış gibi gösterir. Ki böylece onu bu amellerle meşgul eder, yani kişi bu amelleri yerine getirmekle daha büyük kazanç sağlayacağı amellerden uzak kalmış olur.

---

¹⁰ Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c.5, hadis no. 22860

Zira şeytan sevap kazanması konusunda başarısızlığa düştüğünde faziletli, derecesi yüksek fiilleri yapmaması konusunda başarıya ulaşmayı arzular. Bunu da daha az faziletli bir eylemi (daha çok tercihe şayan bir şey yerine daha az tercih edilen bir şeyi, Allah'ın daha çok sevdiği bir şey yerine daha az sevdiği bir şeyi) tercih etmesini sağlama yoluyla yapmaya çalışır.

Bidatlerini Allah'ın elçisine onun söylemediği bir şeyi nispet etme yoluyla İslam'a dahil etmeye çalışan kimseden daha büyük günahkar kimdir? Ki bu konuda çok şiddetli bir uyarı gelmiştir: “Benim adıma yalan söylemek herhangi bir kimse adına yalan söylemeye benzemez. Benim adıma yalan söyleyen kimse cehennemdeki yerine hazırlansın.”¹¹

Sahabilerden İbn Mesud (Allah ondan razı olsun) der ki: “Tabi olun ve bidatler çıkarmayın. Çünkü İslam size yeter.” Taberi ihraç etti.

Abd Ar-Rahman b. Abd Al-Kerim Eş-Şeyha

WWW.ISLAMLAND.COM

info@islamland.com

---

¹¹ Sahih-i Buhari, c.1, syf. 434, hadis no. 1229

İslam Tamamlanmış mıdır?

Din hakkında zaruri biçimde bilinir ki İslam Allah'ın şu sözüyle tamama ermiştir: “Bu gün dininizi tamamladım, size olan nimetimi tamamladım ve din olarak İslam'a rıza gösterdim.”¹²

Din insan ile ilgili dünyada olsun ahirette olsun ne varsa kuşatmış, onlarla ilgili bir şey söylemiştir. Allah der ki: “Sana kitabı her şeyi açıklasın diye indirdik.”¹³

Şeriatte ilk kaynak olan Kur'an metni ile açıklanmamış şeyler ikincil kaynak olan bizlere sahih bir senetle aktarılmış kavli, fiilî yahut takriri (bir fiili işleyen kimsenin fiilini onaylaması ve onu reddetmemesi) sünnet ile açıklanır. Allah der ki: “Allah sana kitabı ve hikmeti indirdi. Sana bilmediklerini öğretti ve Allah'ın sana olan lütfu gerçekten büyüktür.”¹⁴

Aynı şekilde Allah'ın elçisinin risaletini tamamladığı, kendisine verilen emaneti yerine getirdiği ve ümmete nasihat ettiği zaruri olarak bilinir. Allah der ki: “Sana zikri indirdik ki insanlara onlara indirileni açıklayasın. Umulur ki düşünürler.”¹⁵

Allah'ın elçisi ne kadar iyi olan amel varsa onu muhakkak göstermiştir, ne kadar kötü bir şey varsa da onu açıklamış ve insanları uyarmıştır. Allah'ın elçisi der ki: “Benden önce gelen hiçbir elçi yoktur ki ümmetini onların lehine olduğunu bildiği

---

¹² Maide Suresi, 3. ayet

¹³ Nahl Suresi, 89. ayet

¹⁴ Nisa Suresi, 113. ayet

¹⁵ Nahl Suresi, 44. ayet

iyi şeyleri göstermek ve onlar için şer olarak bildiği şeylerden de sakındırmak hususunda hak üzere olmasın.”¹⁶

Bunun aksine inanan kimse Allah’ın elçisine indirilen Kur’an metnini inkar etmiştir.

Allah’ın dininde bidat ortaya çıkaran kimse Allah’ın dininin eksik olduğuna, tamamlanmadığına inanır, onun hal dili ise bidatiyle ya da ortaya çıkardığı yeni şey yoluyla Allah’ın dininde eksik kalan(!) yerleri tamamlamak istediğini (göstermektedir).

O kişi aynı şekilde bidatiyle ya da dinde ortaya çıkardığı yeni şey yoluyla Allah’ın elçisini ihanetle, sorumlu tutulduğu tebliği yerine getirmemekle itham etmektedir. Sanki o ve hal dili şöyle der: İslam kendisinde (bulunan eksiklerden) ve Allah’ın elçisinin gözünden kaçan şeylerden -haşa- dolayı bu bidatlere ihtiyaç duyuyor ki onlarla tamama ersin. Allah’ın elçisi der ki: “Sizi gecesi gündüzü bir beyazlık üzere bıraktım, onu ancak helak olan kimse terk eder.”¹⁷ (Beyazlık üzere yani din ve açık delil üzere).

---

¹⁶ Sahih-i Müslim, c.3, syf. 1472, hadis no. 1844

¹⁷ Müstedrek ale’s-sahihayn, c.1, syf.175, hadis no. 331

Allah ve Elçisinin Şeriatında Bulunmayan Bir Şeyi Ona Ekleyen Kimsenin Hükümü

Allah der ki: “Aksine, kim ki yüzünü Allah’a ihsan ile çevirirse onun karşılığı Allah’a aittir, onlara korku yoktur, onlar üzülmezler de.”¹⁸

Yani kim ki amellerini Allah’a kalbi ile yönelerek ihlas ile yaparsa o ihlası ile rabbine ibadetinde- ki bu ibadeti Allah’ın şeriatına göredir- ihsan sahibi olan kimsedir.¹⁹ Ki yalnızca bunlar cennete gider.²⁰

Ahmed b. Hanbel’in rivayetine göre İbn Mesud şöyle der: “Allah’ın elçisi bize bir çizgi çizdi sonra dedi ki: “Bu Allah’ın yolu.” Sonra sağına ve soluna çizgiler çizdi ve dedi ki: “Bunlar da başka yollar ki her birinde şeytanlar bulunur ve buldukları yollara çağırırlar.” Sonra (şu ayeti) okudu: “Bu benim dosdoğru yolumdur, ona uyun ve diğer yollara sapmayın ki sizi yolundan çevirmesin. Allah sizi böyle uyarır umulur ki korkarsınız.”²¹

Allah’ın elçisi der ki: “Şüphesiz sözlerin en doğrusu Allah’ın kitabıdır, yolların en güzeli ise Hz. Muhammed(sav.)’in yoludur. İşlerin kötü olanları sonradan ortaya çıkanlarıdır, her

---

¹⁸ Bakara Suresi, 112. ayet

¹⁹ Allah’a ibadetlerini onun kitabında, elçisinin bildirdiklerine ve onun fiilî, kavli ve takriri sünnetinde bulunanlara uygun bir şekilde ve ona hiçbir şey katmadan yaparak.

²⁰ Teysîru’l-kerim fi Tefsir-i Kelâmi’l-mennan eş-Şeyh Abdurrahman es-Sa’dî –Allah ona rahmet etsin-

²¹ En’am Suresi 153. Ayet. Sahih-i İbni Hibban, c.1, syf. 180, hadis no. 6

yeni olan şey ise bidattir. Her bidat dalalettir ve her dalalet ise ateştedir.”²²

Bu ayet ve hadislerden açıkça anlaşılmaktadır ki Allah ve elçisi hakkında bir bilgi olmaksızın konuşmak ya da dinde Allah’ın müsaade etmediği yeni bir şey ortaya koymak – ki bu ister kavli, ister fiili, isterse inanca ilişkin bir konu olsun- büyük günahlardandır. Allah der ki: “De ki: Rabbim ancak açık ve gizli kötülükleri, günahı ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi, Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.”²³

Allah der ki: “Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur.”²⁴

Allah der ki: “Yoksa Allah'ın izin vermediği bir şeyi, dinde onlara şeriat kılacak ortakları mı var?”²⁵

O halde Allah’ın dininde Allah’ın ve elçisinin belirlemediği yeni bir şey ortaya çıkaran her kişi- ki bu o kimsenin Allah’ın helal kıldığına haram demesi yahut haram kıldığına helal demesi yoluyla- eğer tövbe etmezse Allah’ın elçisinin Tövbe suresinin şu ayetini açıklarken söylediği sözüne göre kafirdir: “Bunlar Allah'tan başka hahamlarını, rahiplerini ilah edindiler.”²⁶ Allah’ın elçisi der ki: “Onlar hahamlarına,

---

²² Sahih-i İbni Huzeyme, c. 3, syf. 143, hadis no. 1785

²³ Araf Suresi, 33. ayet

²⁴ İsrâ Suresi, 36. ayet

²⁵ Şura Suresi, 21. ayet

²⁶ Tövbe Suresi, 31. ayet

rahiplerine ibadet etmiyorlardı, ancak onlar bir şeyi helal kıldıklarında onlar onu helal olarak kabul ediyorlardı, bir şeyi haram kıldıklarında ise onu haram olarak kabul ediyorlardı.”²⁷

Ve Allah’ın elçisi onların helal kıldığını helal, haram kıldığını haram kabul edenler hakkındaki sözüne şiddetli bir uyarı ekler. Abdurrahman es-Sa’di bu ayeti açıklarken der ki: ... Onlar takip ettikleri yeni kurallar ve görüşler ortaya çıkarmışlardır ki bunlar elçilerin dinlerine uymaz. Onlar ayrıca alimlerini ve zahitlerini (Allah’a çokça ibadet eden salih kimseleri) çok yüceltmişlerdir, onların kabirlerini taptıkları bir put haline getirmişlerdir- burada kastedilen kurban kesme, dua ve onlardan yardım istemedir.”²⁸

---

²⁷ Sünen-i Tirmizi, c.5, syf. 278, hadis no. 3095

²⁸ Teysiru Kerimi’r-Rahman fi tefsiri Kelami’l-Mennan, syf. 295

Bid'at Nedir?

Bidatin anlamının anlaşılması için sünnetin ne olduğunu bilmek durumundayız. *Sünnet*: (Hz. Muhammed'in, ashabının inanç ve amel konusunda içinde buldukları hal). Hafız İbn Recep-Allah ona rahmet etsin- der ki: "Sünnet tutulan-izlenen yol demektir. Bunun içerdiği anlam ise Allah'ın elçisi ve dört raşid halifenin inanç, amel ve görüşler konusunda üzerinde oldukları durumlara sıkı sıkıya tutunmaktır. İşte sünnet tam anlamıyla budur."²⁹

Sünnete inanç, amel ve söz olarak uymak ise emredilen bir şeydir. Bu hükmün kaynağı Allah'ın şu sözüdür: "Allah'ın elçisinde sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü uman ve Allah'ı çokça zikredenler için güzel bir örnek vardır."³⁰

Ayrıca Allah'ın elçisinin (sav) emri de bunu gerektirir. (Yani onun izlediği yollu izleme, çizdiği yol üzere yaşama ve onu takip etmeyi gerektirir.) Zira Allah'ın elçisi der ki: "Sizlere Allah'tan korkmanızı tavsiye ediyorum, itaati ve dinlemeyi. Eğer lideriniz kulakları kesik bir Habeşli köle ise pek çok ihtilaf çıkar ki sizden kim ki o dönemde yaşarsa size düşen benim ve dört halifemin sünnetine uymaktır. Ona sıkı sıkı sarılın ve onu azı dişlerinizle sıkıca ısırın. Sizleri işlerin sonradan olanları konusunda uyarıyorum. Çünkü her sonradan olan şey bidattir ve her bidat ise dalalettir."³¹

---

²⁹ Camiu'l-Ulum ve'l-Hikem

³⁰ Ahzab Suresi, 21. ayet

³¹ Sahih-i İbn Hibban, c.1, syf. 178, hadis no. 5

Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye der ki: “Efendimiz (sav) bütün insanlara, cinlere gönderilmiştir. İster kitap ehli olsun ister olmasın yasa-şeriatlerinde, yollarında, hakikatlerinde ve inançlarında zahiri ve batınî olan din ile ilgili tüm işlerini (aydınlatmak) için gönderilmiştir. Onun inancı dışında geçerli bir inanç yoktur, onun hakikati dışında bir hakikat yoktur, onun yolundan başka yol, onun şeriatından başka şeriat yoktur. Yaratılmış olan hiçbir kimse onun zahiri ve batınî yardımı olmaksızın ne Allah’a ne de Allah’ın rızasına, cennetine, ikramına ve dostluğuna erişemez. Onun yardımı ise batınî ve zahirî olan tüm fiil ve görüşlerde, kalbin görüşlerinde, inançlarında, kalbin hallerinde, hakikatlerinde dilin görüşleri ve diğer azaların eylemlerinde (gerçekleşir). Allah’ın (Efendimiz’e) zahiri ve batınî olarak tabi olmayan hiçbir dostu yoktur. Onun doğru sözlü olduğunu gaybe ilişkin verdiği doğru bilgilerden anlarız. Bu durumda ona itaat -ki bu itaat emredilenleri yerine getirme ve yasaklanan şeylerden uzak durma ile olur- yaratılmış olanlara farzdır. Ve kim ki akıllı olsun deli olsun görevlerini yerine getirmeyip yasaklanan şeylerden kaçınmayan kimselerin bu durumlarına rağmen Allah’ın müttaki dostları, kurtulan topluluğu, salih kulları ve Allah’ın kendilerinin mertebelerini ilim ve iman ile yükselttiği kimselerden olduğunu kabul ederse kafirdir ve İslam dininde mürted olarak kabul edilir. Ancak bu kimselerin (Allah’ın dostu olarak varsayılan kişilerin) Efendimiz’i tasdik eden değil de yalanlayan kimselerden olmaları durumunda bu hüküm geçerlidir. Ayrıca bu kimse bu görüşüyle Efendimiz’in bildirdiği bir şey olan Allah’ın dostlarının müttaki ve mümin kimseler olduğu şeklindeki hükmü de (yalanlamış olur). Allah

der ki: “Allah’ın dostları öyle kimselerdir ki onlara bir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir de. Onlar iman etmiş ve Allah’tan korkmuş- takvaya ulaşmış kimselerdir.”³²

Allah der ki: “Ey insanlar! Biz sizleri erkek ve dişi olarak yarattık. Sizleri birbirinizle tanışasınız diye kabile kabile, halk halk yarattık. Allah nezdinde en değerli olanınız en takvalı olanınızdır. Allah bilendir, haberdar olandır.”³³

Takva ise kulun Allah’ın nuru vasıtasıyla Allah’ın rahmetini umarak Allah’a itaat üzere eylemde bulunmasıdır. Ki o bu yolla Allah’ın nuru vasıtasıyla günahları terk eder, Allah’ın azabından korkar ve Allah’ın dostu olmaya yakınlaşır. Bunu da önce farzları ardından ise nafileleri eda ederek yapar. Allah der ki (Bir hadis-i kudsîde): “Kulum bana farzları yerine getirmek dışında hiçbir şeyle bu denli yaklaşmamıştır. Kulum nafileler yoluyla bana yakınlaşmaya devam eder ve sonunda ben onu severim.” Bu Buhari’nin rivayet ettiği sahih olan başka bir hadis-i kudsîde de bu biçimdedir.³⁴

*Genel manada bid’atin anlamına gelecek olursak; önceden olmayan bir şeyin var edilmesi, icat edilmesidir. Allah der ki: “Göklerin ve yerin yaratıcısı.”*³⁵

Şeyh Abdurrahman b. Sa’d bu ayete ilişkin tefsirinde der ki: “Yani önceki bir örneğe dayanmaksızın onları ustalıkla, güzel bir biçimde yaratanı.”³⁶

---

³²

³³ Hucurat Suresi, ayet 13.

³⁴ El-Fetava el-Kübra, syf. 178-179

³⁵ Bakara Suresi, 117.

Allah der ki: “De ki ben peygamberlerin ilki değilim.”³⁷

Şeyh Abdurrahman b. Sa’dî bu ayeti tefsirinde der ki: “Yani ben size gönderilen ilk elçi değilim ki elçi olduğumu kabul ya da reddedersiniz. Aksine benden önce pek çok elçi gelmiştir ki onların çağırısı ile benim çağırım uyum içindedir. O halde ne diye beni inkar ediyorsunuz?”³⁸

Bu genel anlamında bidat (kavramı) ikiye ayrılır:

1- *Dini Bidat*: Allah’ın dininde Efendimiz(sav)’in ve ashabının üzerinde olduğu durumun aksine olan ve sonradan eylem ve inanç alanında ortaya konan her bir şeydir. Kur’an’ı kerim nassı-metni ile yasaklanan bidat bu tür bir bidattir. Allah der ki: “Kim, kendisine hidayet (doğru yol) besbelli olduktan sonra peygambere karşı çıkar, mü’minlerin yolundan başkasına uyarısa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir.”³⁹

Efendimiz(sav) der ki: “Reddeden kimse hariç ümmetimden olan herkes cennete girecektir.” Ona soruldu: “Bu reddeden kimdir?” O dedi ki: “Bana itaat eden cennete girecektir, karşı çıkan ise cehenneme gidecektir.”⁴⁰

Şeyhu’l-İslam İbn Teymiyye der ki: “Bundan dolayı Allah bize her namazda şöyle dua etmemizi emreder: “Bizi doğru yola ilet. Ki bu yol kendilerini nimetlendirdiğin kimselerin yoludur, sapmış ve gazaba uğramış kimselerin yolu değil.” Gazaba

---

³⁶ Teysiru’l-Kerimi’r-Rahman fi tefsiri Kelami’l-Mennan, syf. 46

³⁷ Ahkaf Suresi, 9.

³⁸ Teysiru Kerimi’r-Rahman fi tefsiri Kerimi’l-Mennan, syf. 725

³⁹ Nisa Suresi, 115.

⁴⁰ Sahih-i Buhari, c.6, syf.7, hadis no. 6851

uğramış kimseler doğruyu bilip onun zıttına hareket eden kimselerdir. Sapmış olanlar ise kitaba ve sünnete aykırı olduğunu bile bile Allah'a bilgisizce ibadet eden kimselerdir.”⁴¹

Dini bidatler üç çeşittir:

Dinden çıkararak, küfre sokan bidatler, inançla ilgili bidatler gibi. Bu örneğin Allah'tan başkasının adına kurban kesen kimse yahut kabirleri tavaf eden kimse ya da Allah'tan başkasından yardım isteyen kimse – Allah'tan başkasının güç yetiremediği bir konuda- vs. Ki bu bidatler Allah'tan başkasının tasarruf hakkı olmadığı ibadetler konusunda gerçekleşir. Allah der ki: “De ki benim namazım, orucum, hayatım ve ölümüm alemlerin rabbi olan Allah içindir. Onun bir ortağı yoktur. Ben bununla emredildim ve bu emre ilk teslim olanlardanım.”⁴²

Küfür olmayan ancak küfre vesile olan bidatler; buna dair birkaç örnek zikredecek olursak, kabirler üzerine inşaî yapı yapmak ve onu güzelleştirmek, kabirlerin olduğu mekanlarda dua etmek ve namaz kılmak. Bu Efendimiz'in ümmetine insanların kabirleri bayram yerlerine çevrilip içerisinde Allah'tan başkasına ibadet edilmesinden ya da tapılmasından korkmasından ötürü yasakladığı bir şey olduğundan bidat olarak kabul edilir. Efendimiz der ki: “Kabirlerinizi evleriniz haline getirmeyin. Benim kabrimi de bayram yerine çevirmeyin. Bana (Allah'ım salat Hz. Muhammed'in üzerine olsun sözüyle) salat-ü selam getirin. Çünkü sizin salatü selamınız nerede olursanız olun bana ulaşır.”⁴³

---

⁴¹ El-Fetava el-Kübra, 194.

⁴² Enam Suresi, 162.

⁴³ Sünen-i Ebi Davud c.2, syf. 218, hadis no. 2042

Günah hükmünde olan bidatler; ruhbanlık gibi – *tebettül(ruhbanlık)* evlenmeyi terk etmek, gündüzleri oruç tutmaktır (yani fecerden akşama kadar her gün oruç tutmak) geceleri de ibadet için sürekli olarak kalkmak vs. Bu konu hakkında Enes b. Malik(r.a.)’dan aktarılan bir rivayet vardır: “Üç grup (10 kişi olmayacak sayıda bir topluluk) insan Efendimiz(s.a.v.)’in eşlerinin evlerine geldiler ve onun ibadeti hakkında soru sordular (yani miktarı ve keyfiyeti ile ilgili). Efendimiz’in eşleri onun ibadeti hakkında bilgi verdikten sonra onlar sanki küçümsediler ve dediler ki: “Rasulullah nerde biz nerdeyiz! Allah onun geçmiş ve gelecek tüm günahları bağışladığı durumda (biz onla asla eşit derecede olamayız. Ondan daha çok ibadet etmeliyiz.) Onlardan biri dedi ki: “Ben her gece ibadet edeceğim. Diğeri dedi ki: “Ben her gün oruç tutacağım ve hiçbir gün orucumu terk etmeyeceğim.” Diğeri de dedi ki: “Kadınlardan uzak durup evlenmeyeceğim.” Rasulullah onlara gelip dedi ki: “Şöyle şöyle söyleyen sizler misiniz? Allah’a yemin olsun ki Allah’tan en çok korkanınız benim ama ben gecenin bir vakti namaz kılıp diğeri bir vaktinde uyurum, bazen oruç tutar bazen tutmam ve kadınlarla da evlenirim. Benim sünnetimi terk eden ise benden değildir.”⁴⁴

Buradan açıkça anlaşılır ki Allah’ın şeriatında belirlemediği ya da onun elçisinin ve elçisinin halifelerinin (dört raşid halife) sünnet-sürekli uyguladığı bir eylem haline getirmediği herhangi bir fiille ibadet eden kimse bidatçidir. Efendimiz’in şu sözüyle de: “Size Allah’tan korkmanızı tavsiye ediyorum, itaati, dinlemeyi. *Eğer Habeşli, kulağı burnu kesik bir köle sizin*

---

⁴⁴ Sahih-i Buhari c.5, syf. 1949, hadis no. 4776

hakiminiz olursa o günleri sizin içinizden yaşayacak kimselere düşen – ki o gün pek çok ihtilaf ortaya çıkacaktır- benim ve raşid halifelerimin sünnetine uymak, ona sıkı sıkıya sarılmak ve azı dişleriyle onu kavramaktır. Sonradan ortaya çıkan şeyler konusunda sizi uyarıyorum. Çünkü dinde sonradan ortaya konan her şey bidattir, her bidat ise dalalettir.”⁴⁵

2- *Dünyevi Bidat:* Şeriatla hiçbir ilgisi olmayan dünyevi işlerde sonradan ortaya konan şeylerdir. Örneğin; mucitlerin keşfi vs. Bu tür bidatler ise mubahtır ve *dinde bidat* olarak isimlendirilmezler. Dil açısından bidat olarak isimlendirilseler de bu Efendimiz’in kendisi hakkında bizi uyardığı bidat türü değildir. Çünkü dünya işlerinde ve adetlerde-örf yahut alışkanlıklar eğer aleyhine bir delil yoksa mübahlıktır. Buna muamelat-sosyal ilişkilerden olup şeriate uygun olanları da dahildir. Çünkü sosyal ilişkiler bir nevi şerî akittir, şeriate uymayan akitler ise fasit-geçersiz kabul edilirler. Ancak bidat değildirler çünkü ibadetlerden değildir.

---

⁴⁵ Sahih-i İbn Hibban c. 1, syf. 178, hadis no. 5

Dinde Sonradan Ortaya Konan Şeylere Dair Şeriatın Konumu

Peygamberimiz'e şahitlik etmenin onun emrettiği şeylere uymak, bildirdikleri şeyleri doğrulamak, onun yasakladıklarından kaçınmak ve Allah'ın şeriatında belirlemiş olduğu tarzın dışında ibadet etmemek olduğunu bildiğimizde bize şu durum açıkça görülür: Allah'ın dininde önceden olmayıp sonradan ortaya konan bidatlerin reddi ya da kabul edilmemesi bize farzdır. Allah der ki: “Bu sebeple, onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya acı bir azaba uğratılmalarından korksunlar.”⁴⁶

Efendimiz (sav) der ki: “Din konusunda yeni bir şey ortaya koyan kimse reddedilir.”⁴⁷ [(Eh-de-se: yeni bir şey ortaya koymak. (Bu işimizde) yani dinimizde; İslam. (reddedilir) geçersizdir, reddedilmiştir ve kendisine uyulmaz.]

Huzeyfe b. Yeman (r.a.) der ki: “İnsanlar Allah resulüne hayır-iyi hakkında sorular sorarlardı, ben ise başıma gelmesinden korktuğum için şerr-kötü olan şeyler hakkında sorular sorardım. [onun zamanında olmasından ya da başına gelmesinden]. Allah resulüne dedim ki: “Bu kötülük iyi bir şey olarak görülebilir mi?” Dedi ki: “Evet ve o puslu, dumanlıdır.” [Dumanlıdır yani saf değildir, içinde karıştırıcı ve bulandırıcı vardır.] Dedim ki: “Onu karışık-bulanık yapan nedir?” Dedi ki: “Benim sünnetimin dışında bir uygulamayı sünnet edinenler, benim yolumun dışında bir yolu tercih edenler. Onları tanı ve onları

---

⁴⁶ Nur Suresi, 63.

⁴⁷ Sahih-i Buhari, c. 2, syf.959, hadis no. 2550

reddet.” [Yani onlarda hem şeriata uyan hem de uymayan şeyler görürsün.] Sonra dedim ki: “Bu hayır-iyilikten sonra bir kötülük olacak mı?” Dedi ki: “Evet, cehennem kapılarında olan cehenneme çağıran kimseler, onlara uyan cehenneme atılacaktır.” Sonra dedim ki: “Ey Allah’ın resulü onları bizim için tasvir eder misin?” Dedi ki: “Bizden olan bir topluluktur [yani bizden, bizim topluluğumuzdan-kavmimizden, denir ki onlar görünüşte bizim gibidirler, bizdendirler ancak hakikatte bizden farklıdırlar.], bizim dilimizi konuşurlar.” Sonra dedim ki: “Ey Allah’ın resulü bu tarz bir şey ile karşılaşsam ne yapmalıyım?” Dedi ki: “Müslümanların çoğunluğuna [Kitab ve sünnete uyan çoğunluk] ve önderlerine uymalıyısın.” Dedim ki: “Ya bir cemaat ve önder yoksa, o zaman ne yapmalıyım?” Dedi ki: “Azı dışınla bir dalı tutmak zorunda kalmak kadar kötü bir duruma düşsen de [yani hiçbir gruba uymamanın sonun bir ağacın kökünü dişlemek olsa da. *add-عض ‘in anlamı dişlerle bir şeyi ısırarak ve bunu şiddetli bir biçimde yapmaktır*, burada kastedilen bu itizal-hiçbir gruba uymama durumunun mübalağa sanatıyla ifade edilmesidir.] ölüm sana gelene kadar hiçbir gruba uyma.”⁴⁸

Abdullah b. Mesud(ra.)’dan aktarıldığına göre o dedi ki: Allah’ın resulü dedi ki: “Cennet havuzuna içinizde ilk gideniniz ben olacağım, Allah içinizden bir kısmını bana gösterecek, onlar da benim dışımda bir yere yönelecekler. Diyeceğim ki “Ya rabbi, ashabım!” Sonra bana denilecek ki: “Sen onların senden sonra yaptıklarını bilmiyorsun.”⁴⁹ [fartukum; yani ona

---

⁴⁸ Sahih-i Buhari, c. 3, syf. 1319, hadis no. 3411.

⁴⁹ Sahih-i Buhari, c. 5, syf. 2404, hadis no. 6205.

karşı en çok istekli olanınız, burada kastedilen şey onun şefaattir. Allah bana bir topluluğu gösterecek ki onları göreyim, sonra onlar şefaathavuzundan uzaklaşacaklar, dolayısıyla benden uzaklaşacaklar. Bunlar bana salatü selam getirmeden önce gerçekleşecek.]

Enes b. Malik(ra.)’dan aktarıldığına göre o dedi ki: Allah’ın resulü şöyle buyurdu: “Allah bidatçi kimsenin tövbesini geçersiz sayar.”⁵⁰

Efendimiz (sav) beyan etmiştir ki kendisinden sonra fitneler ortaya çıkacaktır, bu fitnelerden kaçış yolu ise onun sünnetine ve Allah’ın kitabına sıkı sıkı sarılmaktır, din konusunda bidatler ortaya çıkarmak değildir. Nitekim Ebu Hureyre’nin aktardığı bir rivayette Allah resulü şöyle buyurur: “İlerde fitneler çıkacaktır. O fitnelerin ortaya çıktığı zamanlarda oturan ayakta olandan daha iyidir, sırf ayakta duran yürüyenden daha iyidir, yürüyen koşandan daha iyidir. Bu fitnelere kapılan helak olmuştur. Sığınmak ya da melce bulan kimse muhakkak oraya sığınsın.” -Üzerinde ittifak edilmiş hadislerdendir-

[Hayr: yani refahın-esenliğin var olan kötülüklerden daha fazla olması, Sâi: sa’y fiilinin ism-i failidir, anlamı ise koşmaktır, burada teşbihi bir dille fitnelere karışan ve onların yayılması için çalışan kimse anlatılmıştır. Yüşrif: *işraf* fiilinden türemiştir, bir şeyin parçası olmak ya da o şeyin bir kimsenin başına gelmesi anlamlarını taşır. İsteşrafe: o kimseyi helak etmesi. Melce: kendisine sığınılan bir yer, fitnelerin şerrinden kendisini koruyabilecek bir yer. Meaz: melce anlamındadır.]

---

⁵⁰ Sahih; Beyhaki bu hadisi Şuabu’l-İman adlı eserinde tahric etmiştir, Taberani ise Mu’cemu’l-evsat adlı eserinde ve Albani ise Sahihler kitabında bunu da zikreder 1620.

Bidatlerin Kınanması Konusunda Bazı Alim ve Müfessirlerin Görüşleri

Ömer b. Hattab (ra.) demiştir ki: “Sizleri re’y-dinde akılla görüş belirtme ehli konusunda uyarıyorum, çünkü onlar sünnet düşmanındırlar, hadisleri ezberlemek onları yorar (yani ezberlemeye güçleri yetmez ve bundan dolayı Efendimiz’in sözlerine uymak da zor hale gelir) dolayısıyla re’yleriyle insanları yoldan çıkarırlar, kendileri de böylelikle yoldan çıkmış olur.”⁵¹

İbn Abbas (ra.) Allah’ın şu ayetini açıklarken der ki: “O gün bazı yüzler parlak, bazıları ise kararmıştır.” Yüzleri parlayan kimseler Ehl-i sünnet ve’l-cemaattir ve onlar ilim-hadis konusunda ileri düzeyde olan kimselerdir, yüzleri kararanlar ise bidat ve dalalet ehli kimselerdir.”⁵²

Ömer b. Abdü’l-Aziz demiştir ki: Allah resulü bir sünnet ortaya koydu, ondan sonra gelen yöneticiler de sünnet ortaya koydular. Onlara uymak Allah’ın kitabını tasdik, Allah’a itaati tamamlamak, dini kuvvetlendirmek anlamına gelir. Hiç kimsenin onları değiştirecek gücü yoktur, onların aksine görüş beyan etme hakkı yoktur. Onlara uyan doğru yola ermiştir, bu sünnetler yoluyla zafer kazanmak isteyen zafere erişir. Onlara uymayıp müminlerin yolunun dışında bir yolu tercih eden kimseyi ise Allah dost edinmiş olduğu şeyle onu dost kılar, onun dostu cehennemdir, ne kötü bir varış yeridir orası!”⁵³

---

⁵¹ Fethu’l-bari 302/13

⁵² Ussulu’l-İtikad 72/1

⁵³ İğasetü’l-lehefan 159/1

Faysal b. İyaz –Allah ona merhamet etsin- demiştir ki: “Bidatçı bir kimseyi bir yolda görürsen başka bir yolu tercih et, bidatçinin ameli Allah’a ulaşmaz. Bidatçı kimseye yardım eden kişi İslam’ı yıkmaya yardım etmiştir.”⁵⁴

Süfyan es-Sevri demiştir ki: “Bidat şeytana gūnahtan daha sevimli gelir, gūnahtan tövbe edilir ancak bidatten tövbe edilmez.”⁵⁵

İbn Kayyim demiştir ki: “Kalp bidatlerle meşgul olursa sūnetleri terk eder.”⁵⁶

---

⁵⁴ Telbise İblis syf. 14

⁵⁵ Telbisu İblis syf. 13

⁵⁶ İğasetu’l-lehefan min mesaidi’ş-şeytan 213/1

Dinde Bidat Ortaya Koymanın İyi Olabileceğine Dair Şüpheler

Bazı bilgin olmayan kimseler dinde ortaya koymuş oldukları bidatlerini yaymak için Efendimiz'in şu sözünü delil olarak getirip bidatin iyi olabileceğini söylerler: “İslam'da güzel bir *sünnet* ortaya koyan kimse hem kendi yaptığı eylemden hem de o sünnete uyan kimselerin eylemlerinden hiçbir şey eksilmeksizin ecir kazanır. İslam'da kötü bir *sünnet* ortaya koyan kimse ise hem yaptığı eylemden hem de kendisinden sonra ortaya koyduğu sünnete uyan kimselerin eylemlerinden gelen günahı hiçbir şey eksilmeksizin yüklenmiş olur.”⁵⁷

Buna verilecek cevap “İslam'da güzel bir sünnet ortaya koyan kimse” diyen kişi ile “Her bidat dalalettir.”⁵⁸ diyen kişinin aynı kişi olduğudur. Sözünde doğru olup doğrulanan bir kimseden birbiri ile çelişki arz eden ya da birbirini yalanlayan sözün çıkması imkansızdır. İki hadis arasında bir çelişki olmadığını açıklanmasına gelecek olursak; Efendimiz(sav) şüphesiz “İslam'da güzel bir sünnet ortaya koyan” sözünü söylemiştir, ancak bidatler İslam'dan değildir. Efendimiz bu hadiste “*güzel*” demiştir, bidatler ise çirkindir. Bidat ortaya koyma ile sünnet ortaya koyma arasındaki farka gelecek olursak; sünnet ortaya koymak demek daha önceden var olan, fakat sonradan ortadan kaybolan, unutilan ve Efendimiz'in emrettiği bir sünnetin – kavli, fiili ve takriri- ihyası demektir. Hadisin sebebi-i vürudu-söylenme sebebine bakacak olursak bu Efendimiz'e gelen bir

---

⁵⁷ Sahih-i Müslim, c. 2, syf. 704, hadis no. 1017.

⁵⁸ Müslim'in rivayeti

grubun hikayesidir. Ki bu grup Efendimiz'e şiddetli bir fakirlik halinde gelip yardım istemişlerdi. Efendimiz onlara dua etti, sonra ensardan bir kişi geldi, elinde neredeyse taşıyamayacağı bir kese gümüş vardı. Onu Resulüllah'a verdi, Efendimiz sevinçten tekbir getiriyordu. Sonra dedi ki: "Güzel bir sünnet ortaya koyan kimsenin hem kendi yaptıklarından hem de kendisinden sonra gelenlerin yaptıkları eylemlerden dolayı -ki bu kıyamete kadar devam eder- sevap kazanır." [Sahih-i Müslim] Burada sünnet ortaya koymanın anlamı ortaya yeni bir şeri hüküm (bu eylem dinde uygulanmalıdır şeklinde) değildir, var olan bir hükmün uygulanmasıdır. Dolayısıyla bu hadisin anlamı bir hükmün uygulanmasının övülmesidir, yeni bir hüküm ortaya koymanın değil. Zira "her bidat dalalettir."⁵⁹

Şeyh Abdulaziz b. Ba'z -r.a.- der ki: "Bu ilimle ilgilenen alimlerin görüş birliği ile ifade ettiğini göre Peygamberimiz'in bu sözleri birbiri ile çelişki arz etmez. Buradan anlaşıldığına göre hadiste kastedilen bir sünnetin ihyası, ortaya konmasıdır. Örneğin; Kur'an'ı kerim öğretilmeyen ya da Peygamberimiz'in sünneti öğretilmeyen bir bölgede Kur'an'ı öğretmek için çabalamak, sünneti öğrenmeleri için çabalamak ya da her ikisini birden öğretmek için uğraşmak. Ya da mesela bir bölgede insanlar sakallarını kesiyorlarsa, yahut kısaltıyorlarsa onlara sakallarını uzatmalarını emretmek gibi. Böylelikle bu sünnetleri bilmeyen bölgede yüce bir sünnetin ihyası gerçekleşmiş olur. Bunun da sevabı tıpkı kendisi eliyle birisinin hidayete erdirildiği adamın sevabı gibidir. Zira Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı uzatın,

---

⁵⁹ Eş-Şeyh Muhammed b. Useymin -r.a.- el-İbda' fi Kemali's-Şer'i adlı eserinde kısa bir biçimde bu konuya atf yapar.

müşriklerden farklı olun.”⁶⁰ İnsanlar bu alimin sakal uzatıp, insanları bu eyleme çağırıldığını gördüklerinde ona uyarlar böylelikle bir sünnet ihya olmuş olur. Bunun gibi dinde var olan bilinen bir hüküm ya da ibadetleri bilmeyen bir topluluk ya da bölgede ihya eden, açıklayan ve yayan kimse için İslam’ın hükmünü ortaya çıkardığı için “güzel bir sünnet ortaya koyan kimse” denir. Dolayısıyla bu sünnet güzel sünnet adını alır, burada kastedilen dinde Allah’ın izin vermediği bidat ortaya koymak değildir, çünkü bidatlerin hepsi Allah resulünün şu sözüyle dalalet üzeredir: “İşlerin sonradan olanları konusunda sizleri uyarıyorum. Çünkü sonradan olan şeyler bidat, her bidat ise dalalettir.”⁶¹

Ayrıca bu kimseler bidatlerini yaymak, yaptıkları eylemi kendilerine güzel göstermek için Hz. Ömer’in teravih uygulamasını delil olarak kullanırlar. [Yani insanları teraviyi cemaatle kılmak için bir araya toplaması] Ki Hz. Ömer bu uygulama için “Ne güzel bidat” demiştir. Hz. Ömer’in burada kastettiği dil açısından bidat olan şeydir, şer’i bir bidat değildir. Zira teravih namazının aslı dinde mevcuttur -Hz. Ömer onu ihdas etmemiştir-. Zira Efendimiz (sav) onu sahabilere üç gün kıldırması, ardından terk etmiştir. Sonra demiştir ki: “Size farz kılınıp zorlanacağınızdan korktum.”⁶²

Daha sonra sahabiler -r.a.- Efendimiz’in yaşadığı süre boyunca onu kılmayı sürdürmüşlerdir. Vefatından sonra da Efendimiz’in mescidinde grup grup kılmaya devam etmişlerdir, neticede Hz. Ömer onları bir araya toplamıştır. Böylelikle Efendimiz’in

---

⁶⁰ Üzerinde ittifak edilen hadislerden.

⁶¹ Abdu’l-aziz b. Ba’z’ın çeşitli fetva ve görüşlerinin toplandığı eseri

⁶² Sahih-i Buhari, c. 2, syf. 708, hadis no. 1908.

korktuğu şeyden de emin olunmuş oldu. Sonrasında Hz. Ömer dedi ki: “Ne güzel bir bidat.” Buradan anlaşılıyor ki teravîh namazının aslı dinde mevcuttur, Hz. Ömer onu ihdas etmemiştir. Zira Efendimiz teravîh namazını kılmıştır sonra da insanlara farz kılınacağı korkusuyla terk etmiştir. [Yani cemaatle kılınmasını terk etmiştir.] Dolayısıyla Hz. Ömer’in sözünü ettiği bidat şeri değil luğavi-genel manadadır.

Bidatçi Kimse Karşısında Konumumuz

Allah der ki: “Sizlere Rabbinizden indirilene tabi olun, onun dışındakileri dost edinmeyin. Ne kadar da az düşünüyorsunuz!”⁶³

Bidatçi kimsenin bidati ancak cehalet yoluyla olur, bidati ise ortaya çıkamaz, yaygınlaşamaz. Bu durumda olan bu kimseye şeri bir delil üzerine dayanan kitap ve sünnet yoluyla ortaya konan yaptığı eylemin geçersizliğine ve şeriata olan muhalefetine dair hakikati öğretilmeli, açıklanmalıdır. Ya da bidatçi kimsenin bidati arzularının yahut heva hevesinin bir sonucudur. Bu durumdaki kişiye Allah hatırlatılır, o kimse Allah ile korkutulur, hikmet ve güzel vaaz yoluyla üzerinde bulunduğu eylemin geçersizliği şeri delil yoluyla gösterilir. Eğer reddedip, inatçı davranır da kibirlenirse ve bidatinde ısrarcı davranırsa kitap ve sünnetten çıkarılan şeri delilin bir gereği olarak bidatinin geçersizliği açıklanır ve o kimse uyarılır. İnsanlar da onun bidati konusunda uyarılır ve sakındırılır. Bidat ya küfre sokacak biçimdedir yahut da değildir. Eğer küfre sokacak bir bidat söz konusuysa bu durumda o kimse uyarılır eğer uyarıldıktan sonra bidatinde ısrarcı davranırsa bu kimse ile konuşulmaz. Eğer söz konusu bidat küfre sokacak biçimde değilse eğer kendisiyle konuşmamak faydalı olacaksa onunla konuşulmaz, eğer onunla konuşmamakta herhangi bir fayda söz konusu değilse onunla konuşulur. Bu şeytanın ona bidati hususunda yardım etmemesinden dolayıdır, belki de o kimse sürekli nasihat

---

⁶³ Araf Suresi, 3

yoluyla bu sünnete muhalif durumunu değiştirebilir. Efendimiz bu konuda şöyle buyurur: “Bir müminin diğer bir mümin üç günden fazla küs kalması helal değildir.”⁶⁴

Ortaya çıkan her bidatin reddi ve geçersizliğinin kitap ve sünnetten elde edilen şeri delil yoluyla açıklanması bu ümmetin seleflerinin takip ettiği yoldur. Bidatçi kimselerin reddi ve bidatlerinin geçersizliğinin açıklanması yalnızca alimlere münhasır olan bir durum değildir, aksine Allah’ın dininde Allah’ın kitabına ve elçisinin sahih-ilk olduğu biçimiyle günümüze ulaşan sünnetinde bulunan şeri bir dayanağı olmayan bidat bir şeyi gören herkesin görevidir bu. Eğer kişi bu durumu açıklayabilecek bir durumda ise açıklar, eğer açıklayamayacak durumda ise açıklamayıp bu durumu açıklayabilecek alimlere o bidatçi kişiyi yöneltir, onlar da açıklayıp onun yaptığı eylemi reddeder, sözünün geçersizliğini ortaya koyar.[Reddeder ve geçersiz görüşünün geçersizliğini delillendirme yoluyla ortaya koyar.] Bu bidat olarak tanımladığımız şeyler Allah’ın dininde ortaya konan bidatlerdir.

---

⁶⁴ Sahih-i Buhari, c. 5, syf. 2253, hadis no. 5718

Dinde Ortaya Çıkan Bidatlerin Sebepleri:

Allah'ın şeriatını uygulamaktan uzak olmak ve onun şeriatının dışında bir şeye rıza göstermek. Allah der ki: “Ey iman edenler; Allah'a itaat edin. Rasule ve sizden olan emir sahiblerine itaat edin. Eğer bir şeyde çekişirseniz; Allah'a ve ahiret gününe inanmışsanız onun hallini Allah'a ve Rasulüne bırakın. Bu; hem hayırlı hem de netice itibariyle daha güzeldir.”⁶⁵

Sünneti eylemekten uzak olmak ya da onu terk etmek, mümin her ne zaman ki bir sünneti eylemekten uzaklaşır o durumda bidate yaklaşmış olur. Zira sünnette – ki bu ister fiili, ister kavli isterse takriri olsun- mümine yetecek kadar şey vardır, mümin ondan başkasına ihtiyaç duymaz ki dinde bir bidat ortaya çıkarsın. Efendimiz der ki: “Ben size iki şey bıraktım, eğer onlara sıkı sıkıya sarılırsanız doğru yoldan sapmazsınız: Allah'ın kitabı ve benim sünnetim.”⁶⁶

Kur'an'ın ve onun üzerine tefekkür etmenin terk edilmesi, onun yalnızca teberrük maksadıyla okunması, Allah'ın zikrinin terk edilmesi ve dinde derin bilgi sahibi olmaktan uzaklaşmak. Allah der ki: “Kim Rahman'ın zikrini görmezlikten gelirse, Biz ona bir şeytanı musallat ederiz. Artık bu, onun bir yakın dostudur.”⁶⁷

Hakikatin reddi ve kabul edilmemesi; Allah der ki: “Ona: «Allah'tan kork!» dediği zaman da kendisini onuru (gururu)

---

⁶⁵ Nisa Suresi, 59

⁶⁶ Müstedrek ale's-sahihayn c. 1, syf. 172, hadis no. 319

⁶⁷ Zuhurf suresi, 36

günah işlemeye sevkeder. Cehennem de onun hakkından gelir. O ne kötü bir yataktır!”⁶⁸

Cahil ve yoldan çıkmış kimselerin alim olarak kabul edilmesi. Allah resulü şöyle buyurdu: “Allah ilmi kullarından çekip almak yoluyla ortadan kaldırmaz, onu alimlerin ortadan kaldırılması yoluyla ortadan kaldırır. Ta ki insanlar arasında alim kalmaz, insanlar cahil kimseleri alim zannederler ve onlara sorular sorarlar. Onlar da herhangi bilgileri olmadan fetva verirler, saparlar ve saptırırlar.”⁶⁹

[intiza’: kalpten silme, *kabzi’l-ulema*: onların öldürülmesi]

Dinde derinleşmek konusunda kitaplarla yetinip rabbani alimlerin izlemiş oldukları yolun terk edilmesi. Denilmiştir ki: Kimin hocası kitapları ise onun hataları doğrularından daha fazladır. Ayrıca buna yol açan şeylerden biri de yazarları ve içeriği hakkında şüphe edilen kitapların okunmasıdır. Hz. Ömer ehli kitaba ait olan bir kitaba rastlamış, onu Efendimiz’e okumuştur. Efendimiz bunun üzerine ona demiştir ki: “Ey Hattab’ın oğlu! Bu ne şaşkınlık? Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, ben size bembeyaz, dupduru tertemiz bir hakikatle geldim. Ehl-i kitaptan bir şey sormayın. Çünkü, size söyleyecekleri bir gerçeği yalanlayabilir veya yanlış bir şeyi tasdik edebilirsiniz. Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, eğer Musa (as) şimdi aranızda yaşamış olsaydı, bana tabi olmaktan başka bir şey yapamazdı.”⁷⁰

[Yani size gönderilen kitap ve elçiden başka bir kaynaktan dininiz hakkında bir şeyi öğrenmek konusunda şaşırıyor

---

⁶⁸ Bakara Suresi, 206

⁶⁹ Sahih-i Buhari, c. 1, syf. 50, hadis no. 100

⁷⁰ Müsned-i İmam Ahmed c.3, syf. 387, hadis no. 15195

musunuz? Tertemiz bir beyazlık: yani açık, temiz, şirk ve şüpheden hali olan İslam dini]

Doğru bilgilerin yayılmaması; bu da alimlerin susması ve ilimlerini kendilerine saklaması yoluyla olur. Allah der ki: “Gerçekten, apaçık belgelerden indirdiklerimizi ve insanlar için Kitapta açıkladığımız hidayeti gizlemekte olanlar; işte onlara, hem Allah lanet eder, hem de (bütün) lanet ediciler. Ancak Peygamberin vasfını gizlemekten tevbe edenler, hallerini düzeltenler ve gizlediklerini (Peygamberin vasıflarını) açıklayanlar başka. Ben, artık onların günahlarını bağışladım; ve ben Tevhabım= tevbeyi kabul edenim. Rahîm’im= çok merhametliyim.”⁷¹

Dinde aşırılık Şirk’in ve Bidatin sebeplerinden birisidir. Resulullah s.a.v buyurdu ki; “Dinde aşırılıktan sakının. Çünkü sizden öncekileri dinde aşırı olmaları helak etmiştir.”⁷²

Şer’i işlerde akla dayanmak ise Allah’u Teâlâ şöyle buyuruyor: “Bir Mümin erkek veya bir mümin kadının Allah ve resulü bir emir ve hüküm verdiklerinde artık onların, başka bir tercih hakları olamaz. Allah’ın ve resulünün emrine itaat etmeyenler doğru yoldan açıkça sapmışlardır.”⁷³

Hevaya tabi olmak, şehveti sevmek ve bu şehvetin arkasındaki şeylere tabi olmaktır. Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır “İlahını arzusundan ibaret kılan Allah’ın bilgisine rağmen kendisini saptırdığı için kulağını ve kalbini mühürlediği gözüne

---

⁷¹ Bakara Suresi, 159, 160.

⁷² Sahih-i İbn Hibban, c.9, syf. 183, hadis no. 3871

⁷³ Ahzab Suresi, 36

de perde çektiği kimseyi bir tasavvur et. Allahtan sonra onu kim yola getirecek. Düşünmüyor musunuz?”⁷⁴

Kötü taassup ve şeri kurallara riayet etmeksizin tabi olmak ve din işlerinde taklide dayanmak ilme, hidayete ve ret olunmamaya mebni değildir. İşler de Allah'ın kitabına ve Resulünün sünnetine rücu etmek gerekir. Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır “Onlara Allah'ın indirdiklerine uyun, denilince: Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız, derler. Ya şeytan, onları yakıcı bir azaba çağırıyor idiye.”⁷⁵

Şer ve Fesat ehli ile dostluk ve sosyal ilişki kurmak hakkında Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır “O gün zalim parmağını kemirir de 'Ne olurdu, der, Peygamberle birlikte bir yol tutaydım!’” “Vah yazıklar bana, ne olurdu da filanı dost edinmeseydim.” “Bana gelen öğütten o beni uzaklaştırdı. İşte, Şeytan insanı böyle ortada bırakıverir.”⁷⁶

Emr-i bi'l Maruf ve Nehy'i ani'l Münkerin terki hakkında Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır “Sizden, hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır.”⁷⁷ Ve Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; “Benden önce Allah hangi ümmete peygamber göndermişse bu peygamberlerin hepsinin de ümmeti için havâripleri ve sünnetini takip eden, emrine uyan yakın dostları olmuştur. Onlardan sonra yapmadıklarını söyleyen ve emrolunmadıklarını yapan kimseler geldi. Böyle kimselerle eliyle cihad eden mümindir kalbiyle cihad eden de

---

⁷⁴ Casiye Suresi, 23

⁷⁵ Bakara Suresi, 170

⁷⁶ Furkan Suresi, 27-29

⁷⁷ Ali İmran Suresi, 104

mümindir. Bunun ötesinde ise artık hardal tanesi kadar bile iman yoktur.”⁷⁸

Şer’i meselelerde müteşabihata tabi olmak hakkında Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır “Sana Kitabı indiren O'dur. O'ndan, Kitabın anası (temeli) olan bir kısım ayetler muhkem'dir; diğerleri ise müteşabihtir. Kalplerinde bir kayma olanlar, fitne çıkarmak ve olmadık yorumlarını yapmak için ondan müteşabih olanına uyarlar. Oysa onun tevilini Allah'tan başkası bilmez. İlimde derinleşenler ise: "Biz ona inandık, tümü Rabbimizin katındandır"⁷⁹ derler. Temiz akıl sahiplerinden başkası öğüt alıp düşünmez

Vela ve Bera meselelerinde müsamahakâr olmak, Din düşmanlarına muhabbet de buna girmektedir. Çünkü onların bu muhabbeti geleneklere ve benzetilen şeylerden uzak bir alana götürmektedir. Ebu Vakid el-Leysi r.a rivayetle Efendimizden şöyle aktardı “Resulullahla birlikte Havazine doğru çıktığımızda biz henüz yeni Müslüman olmuştuk. Müşriklerin çevresinde toplanıp silahlarını astıklarını bir sidr ağacı vardı. Buna zatu envat adı verilmişti. İşte biz de bu ağacın olduğu yere geldik. Burada Rasulullah’a şöyle dedi: "Bize müşriklerin bu Zat-ı Envatları gibi bir yer tayin et (biz de burada gölgelenip silahlarımızı onun dalına asalım)" dedik. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Allahu Ekber! Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, şu sözünü ettiğiniz adetler tıpkı, İsrailoğullarının Musa (aleyhi's-selam)'a: "Ey Musa! Onların ilahları gibi, bize bir ilah

---

⁷⁸ Sahih-i Müslim, c.1, syf. 69, Hadis no. 50

⁷⁹ Ali İmran Suresi, 7

yap!" demelerine benziyor. Musa: "Gerçekten siz cahil bir toplumsunuz." Sonra Allah resulü dedi ki: "Siz sizden öncekilerin [Yahudi ve Hristiyanlar] işlediği bir günahı (onların sünnetini takip ederek) işliyorsunuz."⁸⁰

İçtihadı İçtihadın olmadığı bir alan da olması gerekir ve şeri nasları haml edilmeyecek şeylere taşınmalıdır. Bu yüzden Hz. Peygambere nispet edilmesi sabit olmayan hadislerle dikkat etmek gerekir. Onlar yalan mevzu hadislerdir. Bu dikkat etmeyi, onun yayılmamasını ve tanıklık gösterilmesini gerektirir. Bu zayıf hadisler bazı ilim ehli tarafından amellerin faziletleri hakkında şart kaydıyla delil gösterilmektedir. Ancak sahih, kulluk işleriyle ilgili bir hadis ile çatıştığında delil gösterilmemektedir. Kulluk işlerinde güven Resulullah'tan sahih olarak aktarılmasıdır.

---

⁸⁰ Sahih-i İbn Hibban c.15, syf. 94, hadis no. 6702

Doğruluğun Şartlarında Amellerin Kabul Edilmesi

Kullarına amellerin Allah katında sadece iki şart tahakkuk ederse kabul olur.

Birinci Şart Allah için amelin ihlaslı olmasıdır. Allahü Teâlâ şöyle buyurmaktadır: “Halbuki onlara ancak dini Allah'a has kılarak hakka yönelen kimseler olarak ona kulluk etmeleri namazı kılmaları zekat vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru bir dindir.”⁸¹

Yine Kutsi bir hadiste Allahü teâlâ söyle buyurmaktadır. "ben ortaklardan beriyim. Benim ortağım yoktur. Kim ki içinde şirke dair olan bir amel işler ben ondan ayrıyım. Onu ve şirkini bırakmışımdır."⁸²

İkinci şart ise sürekliliktir. Amel Resulullahtan gelen şey uyarınca olmaktadır. Süreklilik 6 şart olmaksızın doğru olmaz. Onlar şunlardır;

1. İnsan, Allahü Teala'ya şeri olmayan bir sebep dışında şartlı kulluk anlayışı ile ibadet ederse o sahibine red olunmuştur ve bidattir. Bunun örneği bazı insanlar Recep ayının 27. gecesi Resulullahın göğe yükselmesini delil olarak gösterip o geceyi ihya ederse ve teheccüd namazı da bu sebeple olursa bidat olmuş olur. Bu ibadetler şeran bu vasıflarla sabit olmayan bi şeydir. Şeri ibadetler uygunluk ve sünnet zannedilen şeylerin çoğunun sünnet olmadığını açıklanması mühim bir iştir.

---

⁸¹ Beyyine Suresi, 5

⁸² Sahih-i Müslim c.4, syf. 2289, hadis no. 2985

2. Çeşit ve İçerik. Şeriata uygun ibadetin kendi içinde uygun olması gerekir. İnsan şeri olmayan bir şey ile Allaha ibadet ederse makbul olmaz. Bunun örneği bir adam bir atı kurban etse onun bu kurbanı makbul olmaz. Çünkü o şeriata muhalefet etmiştir. Kurban ineğin, öküzün, koyunun kurban edilmesi ile olur.

3. Güç (Adet ve Nicelik); İnsan farz olan namazı arttırmayı isterse deriz ki bu bidattir makbul değildir. Çünkü o güç hususunda şeriata muhalefet etmektir. İlk baba örnek olarak insan öğle namazı 5 rekat olarak kılmak isterse bu ittifakla onun namazı sahih olmaz.

4. Nitelik; kişi abdest almak ister ve abdeste ayaklarından başlar sonra başını mesh eder ardından ellerini yıkar sonra da yüzünü yıkarsa onun bu abdesti batıl olur. Çünkü o nitelik hususunda şeriata muhalefet etmişlerdir.

5. Zaman; Bir adam Zilhicce ayının ilk günlerinde kurban kesmek isterse onun bu kurbanı kabul edilmez. Çünkü o zaman hususunda şeriata muhalefet etmiştir.

6. Mekan; bir insan Mescidin dışında itikafa girmek isterse onun bu itikafı sahih olmaz. Ancak mescit gibi bir yerde sahih olur.⁸³

---

⁸³ Şeyh Muhammed b. Useymin ‘e ait “Kitabu’l-ibda’ fi kemali’ş-şer’i ve hataru’l-ibtida’” adlı kitaptan

Bidatin Tehlikesi

Bidat bir açgözlülüğün sonucudur, tehlikesi ise büyüktür. Bunun sebebi İslam düşmanlarının bu yolla İslam'a zarar vermesinin kapılarından birini açmasından ötürüdür. Dolayısıyla her bir kimse bu dine zarar verme aracı olmamalı, dikkatli davranmalıdır. Malı veyahut konumu ile ya da bir bidatçıyı izlemek veya Allah'ın dininde ortaya konan bir bidatte ısrarcı olmaktan kaçınmalıdır. Bidat İslam'ın ve Müslümanların düşmanlarının kendisi aracılığıyla Müslümanları bölmeye, onların çabalarını parça parça etmeye ve onları sınıflara ayırmaya güç yetirebildikleri bir şeydir. Nerede ki bidat ortaya çıkar orada bir sünnet ortadan kalkar yahut zayıflar. Sonrasında bu durum öyle bir hal alır ki sorma gitsin; unutmak, yolunu şaşırarak yahut da dinin ilkeleri ve hükümleri konusunda gevşeklik göstermek, bu sayılanların neticesinde –Allah korusun- dinin bütünüyle terkedilmesi vardır. Allah resulü der ki: “Ümmetim 70 küsür⁸⁴gruba ayrılacaktır. Bu grupların en tehlikelisi, en şerlisi işleri kendi görüşlerine göre belirleyenlerdir, bunun neticesinde helali haram, haramı ise helal hale getirirler.”⁸⁵

Dolayısıyla hepimizin taabüdi meselelerle ilgili olup da yapmak istediğimiz her fiilimizi Kur'an'a, Allah'ın resulünün ve raşit halifelerinin sahih sünnetine arz etmesi gerekir. Onlara uygun olanlar kabul edilmelidir. Allah resulü der ki: “Ben size

---

⁸⁴ Hadisin orijinal metninde geçen *bid'* (*ba-dat-ayn*) kelimesi Arapçada 3 ile 9 sayı aralığını ifade eder. Bundan ötürü bu kelimeyi küsür şeklinde çevirmeyi uygun gördük. (çevirmenin notu)

⁸⁵ Müstedrek Ale's-sahihayn, c.4, syf. 477, hadis no. 8325

iki şey bıraktım ki eğer onlara uyarsanız yolunuzu şaşırmasınız. Biri Allah'ın kitabı diğeri de benim sünnetimdir.”⁸⁶

Zira İslam Allah'ın yasası-şeriatı olup Efendimiz (sav.) tarafından açıklanmıştır. Açıklanmayan şeyler ise İslam dininden değildirler. Kim ki Allah'ın rızası ve sevgisine nail olup kurtuluşa ulaşmak ister onun rehberi günahsız olan Efendimiz'dir(sav.). Zira onun yoluna uymak ve onun yaşadığı tarzda yaşamak Allah'ın rızasına ve cennete ulaştırır: “De ki eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çokça bağışlayan ve merhamet edendir.”⁸⁷

O halde insan onun dışındaki kimselerin yolunu terk etmeli, zira onlar masum-günahsız değildirler, muhakkak onlara hata yahut arzu veya isteklerine uymak bulaşmıştır.

---

⁸⁶ Müstedrek ale's-sahihayn, c.1, syf. 10, hadis no. 4

⁸⁷ Ali İmran Suresi, 31

Uyarı ve Sakındırma

Abdullah b. Ed-Deylemi der ki: Bana ulaşan bir rivayete göre dinin ortadan kalkmasının ilk aşaması sünnetlerin terk edilmesidir, yani bir halatın küçük küçük, parça parça çözülmesi gibi din de sünnetlerin birer birer yok olması yoluyla ortadan kalkar.”⁸⁸

Dolayısıyla hepimizin Allah resulünün sahih sünnetine ve onun doğru olan amel tarzına sıkı sıkıya sarılması gerekir, zira onun ardında bıraktıkları mahza hayırdır, onun ardında bıraktıklarına sıkı sıkıya sarılmak da aynı şekilde mahza hayırdır. Onun dışındaki dinde bidat olarak ihdas edilenleri de aynı kategoride zikredebiliriz. Ayrıca birimiz Allah’ın şeriatına muhalif olan veyahut da onda olmayan bir şeyi görse ya da duysa o bidatçi kimseye durumu açıklamalı, ona nasihat vermelidir ki Allah’ın dinini koruma ve onun bayrağını taşıma şerefine ersin. Allah resulü der ki: “Rivayet ettiğiniz ayet olsa bile benden duyduğunuz her şeyi rivayet ediniz.”⁸⁹

Tüm gücü ve kudretiyle bidatlere karşı çıkmak, onlara olan davetin önünü kesmeye çabalamak kimsenin kaçamayacağı bir görevdir. Allah resulü der ki: “Kim kötü bir şey görürse onu eliyle düzeltsin, eğer gücü yetmezse diliyle düzeltsin, eğer buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin ki bu imanın en düşük düzeyidir.”⁹⁰

O kimsenin bu davetinde (yani bidatçi kimseyi doğru yola çağırılmakta) ve o kimsenin fikrini değiştirme, ona gerçeği

---

⁸⁸ Sünen-i Darimi, c.1, syf.58, hadis no. 97

⁸⁹ Sahih-i Buhari, c.3, syf. 1275, hadis no. 3274

⁹⁰ Sahih-i Müslim c. 1, syf. 69, hadis no. 49

açıklamada yolu yöntemi Allah'ın emrettiğine uygun biçimde olmalıdır. Allah der ki: “Rabbinin yoluna hikmet ve güzel vaaz ile çağır, onlarla en güzel yollarla tartış. Rabbin kimin doğru yoldan ayrıldığını bilir, o hidayete erenleri en iyi bilendir.”⁹¹

Dine dair şeyler rivayet edip de bilgi, anlayış sahibi olduğunu iddia eden herkesin aktardıkları kabul edilmemelidir, aktaran kişide şu (şartlar) aranmalı: dinine ve bilgisine güvenilmesi, vera sahibi olması, takva sahibi olması ve güvenilir olması. Allah resulü der ki: “Alimler peygamberlerin varisleridir, peygamberlerse ne dinar ne de dirhem miras bırakırlar, onlar ilmi miras bırakırlar. Bu mirastan pay alan kimse çok büyük bir nasip elde etmiştir.”⁹² [Yani peygamberlik mirasından çok büyük bir nasip elde eder.]

Bizim nazarımda Hz. Peygamber'in hadisi daima mevcuttur. O şöyle der; “Kim hidayete çağrıda bulunursa, kendisine tabi olanların sevapları kadar ona sevap verilecek ve tabi olanların sevaplarından da hiçbir şey eksilmeyecektir. Kim de dalaletle davet ederse, kendisine tabi olanların günahları kadar günah ona verilecek ve tabi olanların günahlarından da hiçbir şey eksilmeyecektir.”⁹³ Bidatler ise dalalettendir.

Kim şerre kılavuzluk ederse bidat de şerlerdendir. Onun yükü ona yüklenecek ona tabi olanların da yükü ona yüklenecektir. Peygamberimiz bir hadisinde şöyle buyuruyor. Muhakkak ki, sözlerin en güzeli Allah'ın kitabıdır. yol gösterici rehberlerin en güzeli, Hz. Muhammed'in rehberliğidir. İşlerin en kötüsü

---

⁹¹ Nahl Suresi, 125

⁹² Sahih-i İbn Hibban c. 1, syf. 289, hadis no. 88

⁹³ Sahih-i Müslim, c.4, syf. 2060, hadis no. 2674

sonradan icat edilenlerdir (bidatlardır). Her bidat dalalettir. Her dalalet ise ateştedir.”⁹⁴

Buradan anlaşılıyor ki dinde bidat çıkarmak çok tehlikeli ve büyük bir iştir. Dolayısıyla her kim ki bir amel eylemeye ya da o ameli emretmeye kalkışacaksa evvela bakmalı acaba o amel Allah’ın şeriatına uygun mu değil mi? Eğer uygunsa onunla amel edebilir, insanları ona davet edebilir. O ameli emredebilir, insanları o amele teşvik edebilir ve bu uğurda yani Allah resulünün vaaadinin kendisinde gerçekleşmesi için mücadele edebilir. Eğer uygun değilse ya da Allah resulünün uygulamadığı bir amel ise yahut raşit halifelerin uygulamadığı bir amel ise onu terk etmeli, insanları kendisine bir günah yazılmasından yahut da başkasının o ameli işlemesi neticesinde kıyamete kadar kendisine günah yazılmasından korkulacağı için bu amelden sakındırmalıdır. Dolayısıyla bu durum gerçekten çok tehlikelidir, dikkat etmek gerekir. İnsan bu konuda çok uyanık olmalıdır.

Allah’a hamdolsun ki bitti.

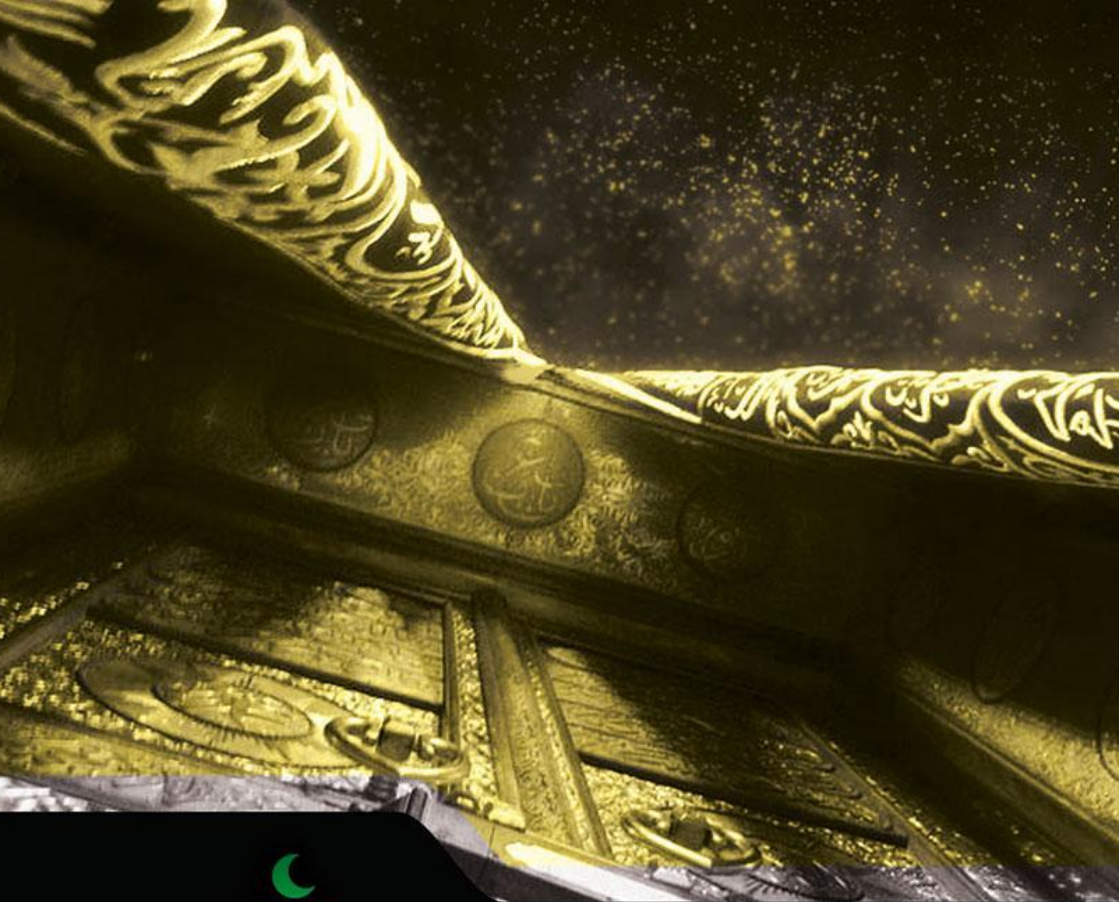
Salat ve selam O’nun elçisi üzerine olsun

WWW.ISLAMLAND.COM

---

⁹⁴ Sahih-i İbn Huzeyme, c.3, syf. 143, hadis no. 1785

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM